Co?rafya Ö?renmeye Yönelik Motivasyon Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Co?rafya Ö?renmeye Yönelik Motivasyon Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19157

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Co?rafya Ö?renmeye Yönelik **Motivasyon** Ölçe?i, Mehmet Fatih Kaya taraf?ndan 2013 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçe?in temel amac?, ö?rencilerin **co?rafya** dersine ve bilimine kar?? duyduklar? motivasyon düzeylerini ve bu motivasyonun alt?nda yatan faktörleri geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, toplam 22 maddeden ve dört temel alt boyuttan olu?maktad?r: ?lgi Alan?, Özgüven, Bilgi Edinme ve Performans. Yap? geçerlili?i, do?rulay?c? faktör analizi (DFA) ile test edilmi? ve yüksek düzeyde iç tutarl?l?k (Cronbach's Alpha de?eri 0.909) sergilemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Co?rafya, **Motivasyon**, Ö?renme, Ölçek Geli?tirme, Özgüven, Performans, Yap? Geçerlili?i.

Yazarlar

Mehmet Fatih Kaya

Amaç

Ölçe?in geli?tirilme amac?, co?rafya ö?renme sürecine etki eden motivasyonel unsurlar? ortaya koymak ve bu unsurlar? psikometrik aç?dan sa?lam bir araçla ölçmektir. Bu sayede e?itimciler ve ara?t?rmac?lar, ö?rencilerin co?rafya derslerine yönelik motivasyon düzeylerini belirleyebilir, dü?ük motivasyonun kaynaklar?n? tespit edebilir ve bu alanlarda iyile?tirici müdahaleler geli?tirebilirler.

Geli?tirme çal??mas?, ö?rencilerin co?rafya biliminin içeri?ine, derslerdeki ba?ar?lar?na ve gelecekteki bilgi edinme çabalar?na dair motivasyonlar?n? çok boyutlu olarak de?erlendirmeyi hedeflemi?tir.

Yap?

Co?rafya Ö?renmeye Yönelik Motivasyon Ölçe?i, motivasyon yap?s?n? dört temel psikolojik alt boyut üzerinden ölçmektedir. Bu alt boyutlar, ö?rencinin içsel ve d??sal motivasyon kaynaklar?n? kapsamaktad?r. Bu yap?, ö?renme psikolojisi alan?ndaki güncel teorilere uygun olarak tasarlanm??t?r ve ö?rencilerin ders materyaline olan ilgisinden, s?nav ba?ar?s?na odaklanmalar?na kadar geni? bir yelpazeyi ele al?r.

Ölçek, toplamda 22 madde ile ölçülen dört faktörlü bir yap?ya sahiptir: ?lgi Alan?, Özgüven, Bilgi Edinme ve Performans. Bu faktörler, co?rafya ö?renimine yönelik motivasyonun farkl? yönlerini temsil etmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, elde edilen verilerin teorik yap?y? destekledi?ini göstermektedir. Yap?lan analizlerde, ölçe?in alt boyutlar? aras?nda ve alt boyutlar ile toplam ölçek puan? aras?nda pozitif yönde ve anlaml? ili?kiler tespit edilmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in beklenen teorik yap?y? ölçtü?üne dair güçlü kan?tlar sunmaktad?r ve bu durum, **yap? geçerlili?i** kan?t? olarak de?erlendirilmi?tir.

Yap? geçerlili?inin test edilmesi amac?yla yap?lan **faktör analizi** sonucunda, ölçe?in dört faktör alt?nda topland??? belirlenmi?tir. Bu dört faktörlü yap?, daha sonra do?rulay?c? faktör analizi (DFA) ile test edilmi? ve modelin verilere uyumunun yüksek oldu?u görülmü?tür. Bu sonuçlar, ölçe?in geli?tirilmek istenen motivasyon yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, iç tutarl?l?k katsay?s? olan **Cronbach's Alpha** de?eri hesaplanarak incelenmi?tir. Ölçe?in toplam Cronbach's Alpha de?eri 0.909 olarak belirlenmi?tir, bu de?er oldukça yüksek bir güvenirlik seviyesine i?aret etmektedir.

Alt boyutlar baz?nda güvenirlik katsay?lar? da yüksek bulunmu?tur: Birinci faktör (?lgi Alan?) için 0.812, ikinci faktör (Özgüven) için 0.811, üçüncü faktör (Bilgi Edinme) için 0.818 ve dördüncü faktör (Performans) için 0.71 olarak tespit edilmi?tir. Literatürde (Bayram, 2004), güvenirlik için Cronbach Alpha de?erinin 0.70'in üzerinde olmas?n?n yeterli oldu?u belirtilmektedir. Bu ba?lamda, ölçe?in tüm alt boyutlar?n?n ve toplam puan?n?n yüksek düzeyde güvenilir oldu?u sonucuna var?lm??t?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerlili?ini belirlemek amac?yla yap?lan aç?mlay?c? **faktör analizi** (AFA) sonucunda, 22 maddelik ölçe?in dört ana faktör alt?nda topland??? görülmü?tür. Bu faktörler, motivasyonun farkl? boyutlar?n? temsil edecek ?ekilde isimlendirilmi?tir. Yap?n?n sa?laml???, ard?ndan uygulanan do?rulay?c? faktör analizi (DFA) ile teyit edilmi?tir.

Faktörlerin da??l?m? ve adland?r?lmas? a?a??daki gibidir:

Birinci Faktör (?lgi Alan?): 6 maddeden olu?ur (Ö16, Ö14, Ö15, Ö13, Ö18, Ö17). Bu faktör, ö?rencilerin co?rafya bilimine duydu?u merak? ve içsel ilgiyi temsil eder.

?kinci Faktör (Özgüven): 5 maddeden olu?ur (Ö8, Ö7, Ö12, Ö19, Ö6). Bu faktör, ö?rencilerin co?rafya derslerinde ba?ar?l? olabileceklerine dair inançlar?n? ve yeterlilik alg?lar?n? ölçer.

Üçüncü Faktör (Bilgi Edinme): 7 maddeden olu?ur (Ö5, Ö1, Ö4, Ö22, Ö2, Ö3, Ö23). Bu faktör,

ARABPSYCHOLOGY.COM

ö?rencilerin co?rafya ile ilgili ek bilgi kaynaklar?na ula?ma ve ö?renme çabas?n? yans?t?r.

Dördüncü Faktör (Performans): 4 maddeden olu?ur (Ö10, Ö11, Ö9, Ö20). Bu faktör, ö?rencilerin co?rafya derslerindeki ba?ar?, not alma ve rekabet odakl? motivasyonlar?n? ifade eder.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Yaz?l? Anket (Öz Bildirim Ölçe?i)

Dil: Türkçe

Derecelendirme: 5'li **Likert** Tipi Ölçek (1=Kesinlikle kat?lm?yorum - 5=Kesinlikle kat?l?yorum)

Popülasyon Grubu: E?itim alan ö?renciler (Genellikle ortaokul, lise veya üniversite ö?rencileri üzerinde uygulanm??t?r.)

Ya? Grubu: Ergenlik ve Genç Yeti?kinlik dönemindeki ö?renciler.

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??mada co?rafya dersi alan ö?rencilere uygulanm??t?r.

Test Metodolojisi: Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? **Faktör Analizi** kullan?larak psikometrik nitelikleri belirlenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Co?rafya E?itimi, Ö?renme Motivasyonu, Psikometrik Ölçek, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Cronbach Alpha.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

?leti?im E-posta Adresi: mefkaya@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Mehmet Fatih Kaya (Do?u Co?rafya Dergisi, 2013 makalesinde belirtilen kurumsal adres geçerlidir.)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2013

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Akademik ara?t?rmalar için kullan?m genellikle referans gösterilmek

ARABPSYCHOLOGY.COM

suretiyle serbesttir. Ticari kullan?m için yazar?n izni gereklidir.

PDF Kayna??: Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: cografya-ogrenmeye-yonelik-motivasyon-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kaya, M. F. (2013). Co?rafya Ö?renmeye Yönelik Motivasyon Ölçe?i Geli?tirme Çal??mas?. *Do?u Co?rafya Dergisi*, *18*(30), 155-174. (Makale Linki: e-dergi.atauni.edu.tr)
Bayram, Y. (2004). *Bilimsel Ara?t?rma Yöntemleri ve SPSS Uygulamalar?*. Ankara: Nobel Yay?n Da??t?m.

Co?rafya Ö?renmeye Yönelik Motivasyon Ölçe?i Maddeleri

Co?rafya Ö?renmeye Yönelik Motivasyon Ölçe?i, 4 alt boyut ve 22 maddeden olu?maktad?r. A?a??da her alt boyutu temsil eden örnek maddeler ve madde say?lar? verilmi?tir:

?lgi Alan? (6 madde): Co?rafya biliminin konusu ilgimi çeker

Özgüven (5 madde): Co?rafya dersinden yüksek not alaca??ma inan?yorum

Bilgi Edinme (7 madde): Co?rafyayla ilgili birçok kayna??m?n olmas?n? isterim

Performans (4 madde): Co?rafya dersi s?nav?nda en yüksek notu almak isterim

ARABPSYCHOLOGY.COM